

РЕШЕНИЕ

№ 3160

гр. София, 10.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-Б СЪСТАВ, в публично заседание на тридесети май през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Станимира Иванова

Членове: Райна Мартинова
Божидар Ив. Стаевски

при участието на секретаря Донка М. Шулева
като разгледа докладваното от Райна Мартинова Въззивно гражданско дело
№ 20211100515133 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 - 273 ГПК.

С Решение № 20193859/04.10.2021 г. по гр.д. № 29219/2020 г. по описа на СРС, 65 състав е отхвърлен предявения от „Т.“ ЕООД против М. Т. Б. иск с правно основание чл. 74, ал. 1 от Кодекса на труда за прогласяване на недействителността на трудов договор OFC-20, сключен на 22.03.2011г., по силата на който ответницата е заемала длъжността „специалист труд и работна заплата“, с код по НКПД 43133003, считано от датата на завършване на фактическия състав на извършеното от нея престъпление по чл. 201, вр. чл. 26, ал. 1 от НК като неоснователен и ищецът е осъден да заплати на ответника сумата от 600 лева, представляваща деловодни разнос8ки, възнаграждение на един адвокат.

Срещу решението е постъпила въззивна жалба вх. № 25163060/11.11.2021 г., подадена от „Т.“ ЕООД, в която се поддържат възражения за неговата неправилност. Въззивникът поддържа, че неправилно съдът е приел, че е недопустимо позоваване на недействителност на трудов договор, ако не били налице две кумулативни предпоставки – липса на произнасяне на съда и наличие на добросъвестност на работника. Ясно било от разпоредбата на чл. 75 от КТ, че добросъвестността на работника или служителя имала значение само и единствено доколкото следвало да се преценят последиците от прогласяване на недействителността, а не като забрана да се търси защита. Поддържа, че дори и да нямало преки доказателства за наличието на

престъпен умисъл при сключване на трудовия договор, то краткото време между началото на осъществяване на престъпния състав и сключването на договора водел до извода за начална недействителност. Дори и да не се установяло наличие на умисъл за увреда към сключване на трудовия договор, то имало безспорни доказателства, че след третия месец служителката е изменила намеренията си за предоставяне на работна сила, като презумпцията за добросъвестност по смисъла на чл. 8, ал. 1 от КТ била оборена с влязъл в сила съдебен акт. На следващо място, посочва, че изводът на съда, че само явни пороци на формата и съдържанието на трудовия договор могат да бъдат обект на съдебно производство по обявяване на недействителността на договора. Този извод не съответствал на текстовете на закона и това би довело до ограничаване на възможностите за търсене на недействителност, поради липса на действителна обща воля на страните за постигане на допустим от закона резултат. По отношение на извода на съда, че престъплението от общ характер не водело до опорочаване на трудовото правоотношение, а било само основание за реализиране на дисциплинарна отговорност, поддържа, че ищецът не е имал право да се позовава на неустановени с влязъл в сила съдебен акт престъпни факти с оглед презумпцията за невиновност. Поддържа, че за времето до постановяване на присъдата ответницата е действала недобросъвестно и съдът е следвало да съобрази приложимата практика, че в този период не е имала право на трудово възнаграждение, платен годишен отпуск, зачитане на трудов стаж независимо, че обявяването на недействителността на трудовия договор има действие за в бъдеще. Моли обжалваното решение да бъде отменено и вместо него да бъде постановено друго, с което предявеният иск да бъде уважен. Претендира и направените разноски и в двете инстанции.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба вх. № 25176400/14.12.2021 г. (пощенско клеймо от 02.12.2021 г.), подаден от въззиваемия М. Т. Б., с която поддържа доводи за неоснователност на въззивната жалба. Поддържа, че предявеният иск е недопустим, тъй като ищецът посочвал, че интересът му е житейски. Правилно първоинстанционният съд бил приел, че извършване на тежко престъпление спрямо работодателя не е основание за недействителност на договора. Поддържа, че правилно са приложени разпоредбите на чл. 74 и 75 от КТ и не е налице недобросъвестност на сключване на трудовия договор, която да обуслови недействителност на трудовия договор. Моли решението да бъде потвърдено.

СОФИЙСКИЯТ ГРАДСКИ СЪД, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, с оглед разпоредбата на чл. 235, ал. 2 от ГПК, приема за установено от **ФАКТИЧЕСКА СТРАНА** следното:

Производството по гр.д. № 29219/2020 г. по описа на СРС, 65 състав е образувано по искова молба, подадена от „Т.“ ЕООД против М. Т. Б., с която е предявен иск с правно основание чл. 74 от Кодекса на труда за установяване на

недействителност на трудов договор.

Ищецът твърди, че на 22.03.2011 г. дружеството е сключило с ответницата трудов договор OFC-20 на длъжност „Специалист труд и работна заплата“. Твърди, че през 2012 г. след излизане в отпуск по майчинство Б. е уличена в длъжностно присвояване на сумата от 13818,11 лева, извършено чрез 88 превода по банковата сметка на нейната сестра. Престъплението било разкрито през 2012 г., но в продължение на 3 години ответницата се укривала в чужбина. Правени били опити да бъде прекратено трудовото правоотношение, но поради закрилата по КТ, те останали без успех. Твърди, че по нощд № 4310/2017 г. по описа на СРС, 135 състав Б. била призната за виновна по повдигнатите обвинения. Поддържа, че за дружеството е налице правен интерес от предявяване на иск за недействителност на трудовото правоотношение, тъй като от момента на извършване на престъпното деяние е налице неотстраним порок на трудовото правоотношение. Моли да бъде признато за установено, че трудовият договор е недействителен, считано от датата на завършване на фактическия състав на извършеното от ответницата престъпление. Моли да бъдат присъдени направените по делото разноски.

В срока по чл. 131 от ГПК е постъпил отговор от ответника М. Т. Б., с който заявява, че оспорва предявения иск. Поддържа, че в чл. 74, ал. 1 от Кодекса на труда са предвидени единствените възможни хипотези за недействителност на трудовия договор, а именно когато е налице противоречие или заобикаляне на закона, респ. противоречие или заобикаляне на закона, респ. противоречие или заобикаляне на колективния трудов договор. Поддържа, че не е налице нито едно от визираните основания. Посочва, че фактите, на които се основава искането, са възникнали след неговото сключване. Освен това, посочва, че през 2016 г. трудовият договор е прекратен, като не може с обратна сила да отпадне дължимостта на обезщетение за неползван платен годишен отпуск. Моли предявеният иск да бъде отхвърлен.

В първоинстанционното производство са събрани писмени доказателства и с оглед становищата на страните по фактите се установява следното:

Не е спорно между страните, а и се установява, че на 22.03.2011 г. между „Т.“ ЕООД и М. Т. Б. е сключен трудов договор № OFC-20/22.03.2011 г., по силата на който ответницата е приела да изпълнява длъжността „Специалист, труд и работна заплата“.

Не е спорно между страните, че по нощд № 4310/2017 г. по описа на СРС, 135 състав е одобрено споразумение между Прокуратура на Република България и М. Т. Б., по силата на което ответницата се е признала за виновна по повдигнатото обвинение за престъпление по чл. 201, вр. чл. 26, ал. 1 от НК. Видно от констатациите в Определение № 156259/26.06.2016 г. по нощд № 4310/2017 г. наказателното производство е приключило с влязъл в сила съдебен акт на 16.07.2017 г.

Не е спорно между страните, че със Заповед № 1706/29.06.2016 г. на основание

чл. 330, ал. 2, т. 6 от Кодекса на труда трудовият договор е прекратен.

Видно от приета по делото справка между същите страни е висящо производство по иск с правно основание чл. 224 от Кодекса на труда и е образувано гр. д. № 37371/2019 г. по описа на СРС, 52 състав. В Определение по чл. 140 от ГПК № 127951 от **22.06.2020** г. съдът е констатирал, че в срока по чл. 131 от ГПК не е постъпил отговор от ответника „Т.“ ЕООД, а с Определение в открито съдебно заседание от 08.07.2020 г. производството по делото е спряно до приключване на спора по чл. 74 от Кодекса на труда, предмет на настоящото производство.

При така установената фактическа обстановка съдът приема от **ПРАВНА СТРАНА** следното:

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата с изключение на случаите, когато следва да приложи императивна материалноправна норма, както и когато следи служебно за интереса на някоя от страните. При извършена проверка съдът намира, че обжалваното решение е валидно като постановено от законен състав и в предвидената в закона форма.

С отговора на исковата молба, а така също и с отговора на въззивната жалба, въззиваемата М. Б. е направила възражение за недопустимост на предявения иск поради липса на правен интерес.

Съгласно разпоредбата на чл. 74, ал. 1 от Кодекса на труда трудов договор, който противоречи на закона или на колективен трудов договор или ги заобикаля, е недействителен. Недействителността му се обявява от съда по реда за разглеждане на трудови спорове (чл. 74, ал. 2 от КТ). По аргумент от разпоредбата на чл. 75, ал. 1 от Кодекса на труда обявяването на трудовия договор за недействителен няма обратно действие при условие, че при сключването му работникът или служителят е действал добросъвестно, като до момента на обявяване на недействителността се отношенията между страните се уреждат като при действителен трудов договор. Когато, обаче, работникът или служителят е действал недобросъвестно, то той няма право да получи трудово възнаграждение, обезщетения и други полагащи му се плащания (Решение № 252/24.06.2011 г. по гр. дело № 1743/2010 г. на III-то гр. отд. на ВКС).

Всяка от страните в правоотношението може да предяви иск за обявяване на недействителността на трудовия договор като може да направи това в самостоятелно производство или чрез инцидентен установителен иск или възражение за преюдициално произнасяне по обусловен от него трудов спор за незаконно уволнение, за трудово възнаграждение или обезщетение (в този смисъл: Решение № 117/11.04.2011 г. по гр. дело № 525/2010 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, решение № 581/10.12.2010 г. по гр. дело № 869/2009 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, решение №

650/17.11.2010 г. по гр. дело № 1573/2008 г. на III-то гр. отд. на ВКС, решение № 339/22.10.2013 г. по гр. дело № 2713/2013 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, решение № 218/05.07.2011 г. по гр. дело № 775/2010 г. на III-то гр. отд. на ВКС).

Несъмнено е, че когато трудовото правоотношение между страните не е прекратено на посочените в Кодекса на труда основания, то всяка от тях има правен интерес да предяви иск за иск за обявяване на недействителност на трудовия договор. В този случай, правният интерес на ищеца произтича от това, че с обявяването ѝ, последиците ще се уреждат съобразно правилата на чл. 75 от Кодекса на труда в зависимост от добросъвестността на работника или служителя при сключване на договора (решение № 319/05.11.2013 г. по гр. дело № 20/2013 г. на IV-то гр. отд. на ВКС и решение № 320/26.11.2014 г. по гр. дело № 2420/2014 г. на IV-то гр. отд. на ВКС).

В настоящото производство, обаче, предмет на разглеждане е иск за обявяване на недействителността на трудово правоотношение след прекратяването му на основание чл. 330, ал. 2, т. 6 от Кодекса на труда. В този случай, целта на предявения иск е не преустановяване на съществуването на трудовото правоотношение, а се цели установяването ѝ във връзка с последиците от нея, включително и във връзка с дължимостта на обезщетение по чл. 224 от Кодекса на труда. Установено по делото е, че между страните е висящ спор по гр.д. № 37371/2019 г. по описа на СРС, 52 състав относно претенция на М. Т. Б. за заплащане на обезщетение за неизползван платен годишен отпуск. Следователно преюдициален е въпросът относно действителността на трудовия договор, като защитата на ответника по осъдителния иск по чл. 224 от ГПК може да включва, както предявяване на самостоятелен иск извън производството по разглеждането му, а така също и чрез съединен иск или възражение в същото производство. Тази защита, с оглед разрешаване на преюдициален спор, обаче, може да бъде реализирана само в установените от процесуалния закон преклузивни срокове, а именно с подаване на отговор на исковата молба (чл. 211, ал. 1, чл. 212, предл. 2 и чл. 133, във връзка с чл. 131, ал. 2, т. 5 от ГПК). Правото на страната, която е пропуснала в законоустановения срок да въведе в предмета на делото разглеждане на въпроса за действителността на трудовия договор, не може да го направи нито в производството по разглеждане на предявения обусловен иск, а така също не може да направи това и в самостоятелно производство, независимо от това дали е налице висящ спор относно права и задължения на страните по прекратеното трудово правоотношение. Ако бъде предоставена възможност на страната да предяви самостоятелен иск за обявяване на недействителност на трудовия договор извън висящото производство по обусловения трудов спор след изтичане на преклузивните срокове, това би означавало да се даде възможност за защита на страната, каквато е противна на целите на процесуалния закон (в този смисъл са и разясненията, дадени в мотивите към т. 1 от тълкувателно решение № 5/08.10.2012 г. на ОСГТК на ВКС, както и в Решение № 161/08.05.2015 г.

по гр.д. № 4848/2014 г. по описа на ВКС).

Въззивният съд констатира, че между страните е образувано и висящо (спряно) производство по гр.д. №37371/2019 г. по описа на СРС по предявен иск с правно основание чл. 224 от Кодекса на труда, като по отношение на този иск е преюдициален въпросът относно действителността на трудовия договор. Констатира също така, че в определение по чл. 140 от ГПК от **22.06.2020 г.** съдът е установил, че в законоустановения срок не е подаден отговор на исковата молба, а искът с правно основание чл. 74 от Кодекса на труда, предмет на настоящото производство, е подаден на **06.07.2020 г.** Към този момент правото да бъде поискано обявяване на недействителност на трудовия договор е било преклудирано и предявеният иск се явява недопустим. В този смисъл, първоинстанционният съд правилно с Определение № 20271332/08.12.2020 г. е прекратил производството по гр.д. № 29219/2020 г. по описа на СРС, 65 състав, но въпреки дадени от въззивния съд по ч.гр.д. № 1930/2021 г. по описа на СГС указания при отмяната му за изискване на допълнителни данни за обусловеното производство и за изясняване на правния интерес на ищеца е постановил решение, с което е разгледал предявения иск по същество. Решението, постановено по недопустимия иск с правно основание чл. 74 от Кодекса на труда следва да бъде обезсилено и производството по делото следва да бъде прекратено.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОБЕЗСИЛВА Решение № 20193859/04.10.2021 г. по гр.д. № 29219/2020 г. по описа на СРС, 65 състав, с което е отхвърлен предявения от „Т.“ ЕООД против М. Т. Б. иск с правно основание чл. 74, ал. 1 от Кодекса на труда за прогласяване на недействителността на трудов договор OFC-20, сключен на 22.03.2011г., по силата на който ответницата е заемала длъжността „специалист труд и работна заплата“, с код по НКПД 43133003, считано от датата на завършване на фактическия състав на извършеното от нея престъпление по чл. 201, вр. чл. 26, ал. 1 от НК като неоснователен и

ПРЕКРАТЯВА на основание чл. 130 от ГПК производството по предявения от Т.“ ЕООД, ЕИК – 1*****, със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „*****“ против М. Т. Б.а, ЕГН-*****, от гр. София, ул. ***** иск с правно основание чл. 74 от Кодекса на труда за обявяване на недействителността на трудов договор OFC-20, сключен на 22.03.2011г., по силата на който ответницата е заемала длъжността „специалист труд и работна заплата“, с код по НКПД 43133003, считано от датата на завършване на фактическия състав на извършеното от нея престъпление по чл. 201, вр. чл. 26, ал. 1 от НК като недопустим.

Решението може да се обжалва с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните пред Върховния касационен съд.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____